

Vergaderjaar 2001–2002 Nr. 199b

27 728

Wijziging van de Wet op de expertisecentra, de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de invoering van een leerlinggebonden financiering en de vorming van regionale expertisecentra (regeling leerlinggebonden financiering)

MEMORIE VAN ANTWOORD¹

Ontvangen 22 maart 2002

In deze memorie van antwoord wil ik graag, mede namens de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, ingaan op de vragen die in het voorlopig verslag zijn opgenomen.

Algemeen

In reactie op de vraag van de leden van de CDA-fractie nog eens overtuigend aan te geven dat er in de praktijk metterdaad sprake zal zijn van grotere keuzevrijheid voor de ouders vooral gelet op de feitelijke mogelijkheden van de reguliere school in relatie tot de aard en zwaarte van de handicaps, de vereiste kwaliteit, de financiële gevolgen van de noodzakelijke aanpassingen etc, het volgende.

Allereerst is het van groot belang dat met het voorliggende wetsvoorstel in de wetgeving voor het funderend onderwijs voor het eerst een regeling wordt getroffen voor de integratie van gehandicapte leerlingen in reguliere scholen voor basis- en voortgezet onderwijs. Daarmee wordt aan het, ook door de CDA-fractie onderschreven integratiestreven, een wettelijke basis gegeven. Dat is op zichzelf een belangrijk gegeven. In de huidige praktijk zijn ouders van gehandicapte kinderen voor de toelating van hun kind tot de reguliere school afhankelijk van de gunst van de reguliere school, zonder dat er een beroep op een wettelijke regeling gedaan kan worden. Reguliere scholen die medewerking willen geven aan integratie zijn afhankelijk van de gunst van het ministerie om hen hiervoor extra te faciliteren, zonder dat er een wettelijk recht bestaat. Deze reguliere scholen zijn ook afhankelijk van de bereidheid van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs om hen te ondersteunen en te begeleiden, zonder dat er een wettelijk geregelde aanspraak op ondersteuning bestaat. Ouders moeten nu zelf uitzoeken welke reguliere scholen bereid zijn om hun gehandicapte kind toe te laten en zij kunnen geen wettelijke aanspraak maken op begeleiding en ondersteuning bij het zoeken naar een geschikte reguliere school. En tot slot: in veel gevallen is er onduidelijkheid over de aard en de mate van de handicap in relatie tot de onderwijsbeperking, waardoor ouders in het ongewisse blijven welke mogelijkheden of rechten zij hebben, niet alleen als het gaat om plaatsing in het regulier onderwijs, maar ook om plaatsing in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Ook als ouders kunnen kiezen voor (voortgezet)

¹ De bijlagen zijn ter inzage gelegd op het Centraal Informatiepunt onder griffiennr. 128415.

speciaal onderwijs zijn zij afhankelijk van de bereidheid en de mogelijkheden van de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs om hieraan medewerking te verlenen. Al met al is de positie van ouders van gehandicapte kinderen in het huidige bestel nauwelijks of niet geregeld. Vanuit de ouderorganisaties, zowel de algemene organisaties als de organisaties voor ouders van gehandicapte kinderen, is in de afgelopen jaren telkens gewezen op de problemen die zich in de praktijk voordoen en is aangedrongen op een betere wettelijke regeling. Het voorliggende wetsvoorstel geeft op belangrijke punten een verbetering van de positie van ouders en hun mogelijkheden om te kiezen voor regulier dan wel speciaal onderwijs. Deze verbeteringen hebben betrekking op de volgende punten.

In de eerste plaats wordt de indicatiestelling eenduidig en transparant geregeld door het stelsel van onafhankelijke indicatiecommissies, wettelijk geregelde indicatiecriteria en onafhankelijk toezicht door de landelijke commissie toezicht indicatiestelling. Vervolgens wordt – gegeven een indicatie – het recht op toelating tot een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs versterkt, rekeninghoudend met de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van onderwijs. Ouders hebben recht op begeleiding bij het zoeken naar een geschikte school. Dit kan zowel een school voor speciaal onderwijs zijn als een school voor regulier onderwijs. De reguliere school is verplicht een beleid te ontwikkelen met betrekking tot voorzieningen die worden getroffen voor gehandicapte kinderen. Scholen kunnen zich niet meer onttrekken aan hun verantwoordelijkheid, en reguliere scholen die een geïndiceerde leerling opnemen, hebben recht op leerlinggebonden financiering en op ambulante begeleiding, die aansluit op de eigen wensen. In geval van discussie tussen ouders en school over de toelating en de invulling van de begeleiding is er de mogelijkheid om advies te vragen aan de in het wetsvoorstel opgenomen Adviescommissie voor toelating en begeleiding (art. XII). Deze commissie zal vanuit haar brede deskundigheid over de mogelijkheden tot integratie in het regulier onderwijs in een concrete situatie onafhankelijk advies kunnen geven over de toelating tot de reguliere school.

Dit stelsel van wettelijke aanspraken en verplichtingen geeft in de praktijk metterdaad een grotere vrijheid aan ouders om te kiezen voor hetzij een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs, hetzij een reguliere school. De keuzevrijheid van ouders wat betreft plaatsing in het regulier onderwijs wordt mede bepaald door de aard en zwaarte van de handicap in relatie tot de mogelijkheden van de reguliere school. Er is sprake van een grote variatie in de aard en zwaarte van de handicaps en er is verschil tussen reguliere scholen wat betreft de mogelijkheden en ervaring om leerlingen op te vangen. Daarom is er bewust voor gekozen om geen ongeclausuleerd toelatingsrecht te geven op plaatsing in een reguliere school. Zeker wanneer er sprake is van meervoudige handicaps zal niet elke reguliere school in staat zijn de leerling te plaatsen. De mogelijkheden daartoe worden mede bepaald door bijvoorbeeld de huisvestingssituatie en de ondersteuning en begeleidingsfaciliteiten vanuit zorginstellingen. In de zogenaamde KDC-cluster 3-projecten worden op dit moment vormen van integratie van zwaar gehandicapte kinderen ook in reguliere scholen beproefd. De ervaringen op dit terrein zullen de plaatsingsmogelijkheden vergroten. Bij de veel vaker voorkomende, minder complexe handicaps is er al veel meer ervaring opgedaan met plaatsing in reguliere scholen. De nieuwe wetgeving in combinatie met de reeds beschikbare en nog verder te ontwikkelen praktijkervaring zal de keuzevrijheid wat betreft plaatsing in het regulier onderwijs dan ook zeker vergroten.

De leden van de fracties van CDA, VVD en D66 hebben moeite met een zo groot aantal algemene maatregelen van bestuur en zij geven aan er van uit te gaan dat deze ook aan de Eerste Kamer worden voorgelegd. Ook

merken zij op het noodzakelijk te vinden dat tijdens de plenaire behandeling zoveel mogelijk duidelijkheid ter zake wordt gegeven. In het kader van het onderhavige wetsvoorstel zullen slechts twee besluiten met de bedoelde algemene maatregelen van bestuur tot stand worden gebracht. Conform de diverse bepalingen in het onderhavige wetsvoorstel zijn inmiddels die twee besluiten aangeboden aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2001/02, 27 728, nr. 53). Tevens zijn de ontwerp-besluiten (en de concept-ministeriële regeling inzake de indicatiecriteria) bij deze memorie van antwoord gevoegd.

De leden van de CDA-fractie stellen de vraag aan de orde of het inmiddels in de praktijk ontstane netwerk van regionale expertisecentra (REC's) wel echt als passend bij de vrijheid van scholen mag worden genoemd. Zou zonder de sturing van het wetgevingstraject, passender wellicht bij de vrijheid van onderwijs en de ruimte leidend tot variëteit zoals thans uitgangspunt van beleid in het onderwijs is, er niet een samenwerking hebben kunnen ontstaan die meer recht doet aan de wensen van ouders en hun gehandicapte kinderen enerzijds en de professionele verantwoordelijkheid van de scholen anderzijds, zo vragen zij.

De reden om over te gaan tot de vorming van REC's is dat de oorspronkelijke organisatie van het (voortgezet) speciaal onderwijs geen goede basis vormt voor een stelsel van goed gespreid en kwalitatief hoogwaardig onderwijs. Om dergelijke vernieuwingen te realiseren is draagvlak van essentieel belang. Er is voor gekozen om de REC-vorming «van onderop» tot stand te laten komen. De REC's bieden een structuur waarbinnen de vernieuwing en verbetering van het onderwijs aan gehandicapte kinderen kan plaatsvinden.

De kaders die gehanteerd zijn bij de vorming van de regionale expertisecentra zijn in goed overleg met de organisaties van besturen, van onderwijspersoneel en van ouders tot stand gekomen. Over deze kaders is ook overleg gevoerd met de Tweede Kamer. Er is weloverwogen gekozen voor de clustering van onderwijssoorten en de noodzakelijke deelname van onderwijssoorten binnen een REC. Vervolgens is aan het scholenveld zelf overgelaten om in onderling overleg tot een regionale afbakening te komen. Scholen hebben daarbij met een grote mate van vrijheid kunnen werken onder begeleiding van de wegbereiders LGF. Een belangrijke rol in deze begeleiding hebben de analyses van de huidige leerlingenstromen gespeeld. Deze analyses maakten het mogelijk de indeling van de REC's mede te baseren op de huidige schoolkeuze van ouders. De suggestie in de vraag van de leden van de leden van de CDA-fractie dat het netwerk van REC's dat aldus tot stand is gekomen te weinig recht doet aan de wensen van ouders en de professionele verantwoordelijkheid van de scholen, wordt dan ook niet gedeeld.

De leden van de VVD-fractie vragen bij hoeveel gehandicapte kinderen positieve ervaringen kunnen worden gemeld over hun toelating tot de school. Zij informeren of daar voldoende onderzoek naar gedaan is om zicht te krijgen op hun aantal, hun soorten handicaps en de condities op de scholen waaronder hun verblijf als een succes bestempeld kan worden en wat dan dat succes is, ook op langere termijn. Verder merken deze leden op dat het voorliggende wetsvoorstel een enorm bureaucratisch bouwwerk creëert en zij vragen over hoeveel leerlingen het gaat. Ook de leden van de D66-fractie vragen naar het aantal kinderen waarop het wetsvoorstel betrekking heeft.

De integratie van gehandicapte kinderen in reguliere scholen krijgt al een aantal jaren gestalte. Aanvankelijk waren het met name de zintuiglijk en lichamelijk gehandicapte kinderen die met ambulante begeleiding en aanvullende formatie aan het regulier onderwijs deelnamen. Later zijn daar ook de kinderen met Downsyndroom bij gekomen. Naar de integratie van deze kinderen is onderzoek gedaan o.a. door het ITS (De opvang van

gehandicapte leerlingen in het reguliere basis- en voortgezet onderwijs, ITS, 1999). Uit dit onderzoek blijkt dat in heel veel gevallen ouders, leerlingen en school positieve ervaringen melden over deze integratie. Uit het onderzoek blijkt dat goede begeleiding een cruciale conditie is voor succesvolle integratie. Dat wil zeggen voor een integratie waarin de ontwikkeling van het gehandicapte kind binnen het regulier onderwijs wordt gestimuleerd en ook het onderwijs aan de andere leerlingen een kwalitatieve impuls krijgt. Onderwijs aan een groep kinderen waarvan ook een gehandicapt kind deel uit maakt, vraagt van de leraar dat hij kan omgaan met de verschillen tussen de leerlingen. Veelal profiteren daarvan ook de niet-gehandicapte kinderen en daarnaast leren deze kinderen ook zelf om beter om te gaan met verschillen. Voor het gehandicapte kind blijkt de omgeving van het regulier onderwijs een gelegenheid om de eigen mogelijkheden verder te ontwikkelen. Er wordt veel duidelijker een beroep gedaan op de eigen mogelijkheden dan in een omgeving met alleen gehandicapte kinderen het geval is. Om deze reden wordt door veel ouders van gehandicapte kinderen gepleit voor versterking van de integratieve mogelijkheden in het onderwijs. Zij zien hoe de ontwikkeling van hun kinderen wordt verrijkt en hoe belangrijk het is dat hun kinderen via de school aansluiting houden met de kinderen in de buurt. Daardoor wordt een sociaal isolement voorkomen. Niet bij alle kinderen is integratie een succes: er zijn ook kinderen die binnen een reguliere school de aansluiting missen. In zo'n situatie is plaatsing in een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs de betere oplossing. Het voorliggende wetsvoorstel regelt dat er voor ouders een reële en verantwoorde keuzemogelijkheid komt voor zowel regulier als speciaal onderwijs. Zeker voor zeer zwaar gehandicapte kinderen is succesvolle integratie geen gemakkelijke opgave. Het is echter niet juist om te stellen dat integratie dan uitgesloten is. In de praktijk wordt ervaring opgedaan met (deeltijdse) integratie van deze kinderen binnen de zogenaamde KDC-cluster 3-projecten.

Uit de groei van het aantal gehandicapte kinderen dat met ambulante begeleiding en aanvullende formatie deelneemt aan het regulier onderwijs mag worden afgeleid dat integratie in het regulier onderwijs een succesvolle optie is. Het aantal geïntegreerde leerlingen in het basisonderwijs bedraagt 8017 en in het voortgezet onderwijs 3048. Op basis van internationale ervaringen wordt verwacht dat als gevolg van dit wetsvoorstel het aantal kinderen dat deelneemt aan het regulier onderwijs zal toenemen tot $\pm 25\%$ van het aantal geïndiceerde kinderen.

Overigens deel ik de opvatting dat het voorliggende wetsvoorstel een enorm bureaucratisch bouwwerk creëert, niet. De belangrijkste organisatorische vernieuwing is dat er een onafhankelijke indicatiestelling komt en een structuur van REC's. Beide zijn noodzakelijk om tot een beheersbare en effectieve uitvoering van de kwaliteitsverbetering van het onderwijs aan gehandicapte kinderen te komen. Bij de uitwerking van deze vernieuwingen is terdege rekening gehouden met de uitvoeringslasten.

De leden van de VVD-fractie informeren hoe groot het aantal fte's is dat nodig is voor de REC's en alles daar omheen. Zij koppelen hieraan de vraag of de financiering daarvan niet ten koste gaat van docenten-plaatsen.

De REC's worden additioneel bekostigd voor de taken genoemd in het voorgestelde artikel 28b, zesde lid, van de WEC. De middelen hiervoor, in totaal € 9 075 606 (f 20 mln.) zijn beschikbaar gesteld in de voorjaarsnota 2000. Voor de verdeling hiervan zijn drie grondslagen geformuleerd: een vaste voet, een bedrag per school die deelneemt aan het REC en het aantal indicaties dat de commissie voor de indicatiestelling in het voorafgaande jaar heeft afgegeven, vermeerderd met 15% voor dossiers waar de commissie voor de indicatiestelling wel werk aan heeft maar die niet leiden tot een indicatie. Omdat het gaat om een additionele bekos-

tiging en alle middelen die nu bij de scholen zitten voor toelatingsonderzoek van leerlingen behouden blijven voor die scholen, gaat de bekostiging van de REC's niet ten koste van plaatsen voor leraren.

Vervolgens stellen de leden van de PvdA-fractie de vraag of het de bedoeling is de verplichte herbesteding in een volgende fase te laten vervallen en wat dat zou kunnen betekenen voor de positie van het speciaal onderwijs.

In de eerste fase LGF dient een deel van het leerlinggebonden budget te worden herbested bij een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Het is de bedoeling om de omvang van de verplichte besteding na de eerste fase wetgeving te verminderen of te laten vervallen. Met de verplichte herbesteding hebben de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs een garantie dat het huidige inkomstenniveau bij de invoering van leerlinggebonden financiering zoveel mogelijk blijft gehandhaafd. Een belangrijke doelstelling van LGF is dat de scholen gaan samenwerken in REC's waardoor expertise behouden blijft en verder kan worden uitgebouwd. Dit geldt ook op het gebied van de ambulante begeleiding. Deze (overgangs)periode biedt de scholen de mogelijkheid zich voor te bereiden op de situatie waarin geen of voor een geringer deel een bestedingsverplichting zal gelden.

De leden van de D66-fractie vragen een nadere verduidelijking op het aspect van de indicatiestelling en het toezicht daarop.

Het toezicht op de indicatiestelling wordt uitgevoerd door de landelijke commissie toezicht indicatiestelling. De landelijke commissie zal toezicht houden op de wijze waarop de commissies voor de indicatiestelling hun taak uitvoeren. Het gaat daarbij om de vraag of zij de criteria, zoals die zijn beschreven in de (bijgevoegde) ministeriële regeling correct toepassen.

De leden van de D66-fractie adviseren het wetsvoorstel nog eens door te nemen op de talrijke data die zijn genoemd, als voorbeeld wordt genoemd 1 juni 2002 in artikel XI.

Het voornemen is er steeds op gericht geweest (en is dat nog steeds) om met ingang van 1 augustus 2002 het systeem van leerlinggebonden financiering in te voeren. Op basis van dit voornemen zijn in diverse overgangsrechtelijke bepalingen data genoemd die hiermee verband houden. De meeste van deze data vragen geen actie van het bevoegd gezag. Dit is anders voor de als voorbeeld genoemde datum van 1 juni 2002. Deze datum is voor de scholen geen onbekende datum. Zij zijn op de hoogte van de inhoud van het wetsvoorstel en dus ook van deze datum. Bovendien hebben de wegbereiders frequente contacten met het betrokken onderwijsveld, zodat scholen ook via die lijn zijn geïnformeerd.

De leden van de D66-fractie willen, evenals de overige leden van de commissie, commentaar op de brief van het samenwerkingsverband WSNS Dronten van 11 februari, waarin wordt verzocht om 2002 als een overgangsjaar te beschouwen waardoor scholen de gelegenheid hebben zich goed toe te rusten.

Aan deze wens is tegemoet gekomen, door bij de vormgeving van het wetsvoorstel en de besluiten vele overgangsmaatregelen te treffen. Zo lopen bekostigingsregels voor het basis- en het speciaal onderwijs het komend schooljaar grotendeels nog door. Tevens moet worden bedacht dat er ook al veel scholen zijn die ervaring hebben met gehandicapte kinderen in het regulier onderwijs. Er zijn nu reeds ca. 8000 gehandicapte leerlingen ingeschreven in het basisonderwijs.

In reactie op de vraag van de leden van de fracties van de ChristenUnie en de SGP om een uiteenzetting te geven over de werking van het principe

van de vrijheid van onderwijs in de context van het voorliggende wetsvoorstel, het volgende.

De vrijheid van richting waarborgt (zowel in het regulier onderwijs als in het (voortgezet) speciaal onderwijs) dat het bijzonder onderwijs voor de toelating van leerlingen tot de school eisen kan stellen, die gelet op het doel van de instelling nodig zijn voor het verwezenlijken van haar grondslag. Dit houdt in dat bijzondere scholen van een bepaalde richting leerlingen kunnen weigeren van wie de ouders de grondslag niet onderschrijven. Jurisprudentie heeft uitgewezen dat in dit kader wel sprake moet zijn van een door de school gevoerd consistent beleid. Deze weigeringsgrond bestaat niet indien binnen redelijke afstand van de woning van de leerling geen openbaar onderwijs kan worden gevolgd. In zo'n situatie mag de toelating tot de school niet worden geweigerd op grond van godsdienstige gezindheid of levensbeschouwing (art. 58 WPO, 60 WEC en 48 WVO). Ten overvloede wordt opgemerkt dat de vrijheid van onderwijs voor de regering niet ter discussie staat.

Uitwerking maatregelen

Op de vraag van de leden van de CDA-fractie of de keuzevrijheid van de ouders niet eerder wordt ingeperkt door aard en zwaarte van de handicaps enerzijds en door de feitelijke mogelijkheden van de reguliere school anderzijds, is reeds ingegaan onder «Algemeen».

De leden van de CDA-fractie stellen tevens de vraag of ouders nog kunnen afwijken van de keuze als een kind wordt verwezen naar een reguliere school of als ouders kiezen voor een andere school dan de school die door de indicatiecommissie is aanbevolen en te meer als die school is gelegen in een ander REC-gebied.

Als een leerling door een commissie voor de indicatiestelling toelaatbaar is verklaard tot een school van een bepaalde onderwijssoort, dan is het aan de ouders om te kiezen voor inschrijving van de leerling bij een school van die soort (en dat kan zowel binnen als buiten het gebied zijn waar de indicatie is afgegeven) dan wel bij een reguliere school. Dezelfde keuzevrijheid bestaat er voor ouders van een leerling die toelaatbaar is verklaard tot cluster 4. Het advies met betrekking tot de schoolkeuze binnen het REC-gebied die (op grond van het voorgestelde artikel 28c, negende lid, van de WEC) wordt gegeven bij een indicatie voor cluster 4, is alleen een advies.

Is een leerling niet toelaatbaar verklaard tot een onderwijssoort (of tot cluster 4) in het (voortgezet) speciaal onderwijs dan is uitsluitend inschrijving bij een basisschool of een speciale school voor basisonderwijs mogelijk.

De leden van genoemde fractie willen weten wat de verwachtingen zijn omtrent het aantal leerlingen dat van de nieuwe mogelijkheden gebruik zal gaan maken. Ook stellen deze leden een aantal vragen over het behoud en de kwaliteit van het speciaal onderwijs. Een van die vragen is of het speciaal onderwijs niet minder efficiënt zal worden en met een proportioneel verlaagde bekostiging zal moeten werken indien leerlingen met een handicap in groten getale naar het reguliere onderwijs overstappen. Andere vragen zijn of het niet zal leiden tot een ongewenste vorm van schaalvergroting in het speciaal onderwijs, of de niet uitgesloten ontwikkeling richting scholengemeenschap wel efficiënt en effectief is en of zo'n ontwikkeling tegemoet komt aan de wensen van ouders. Ouders kunnen kiezen tussen regulier en speciaal onderwijs. Hoeveel ouders daadwerkelijk zullen kiezen voor regulier onderwijs valt nu nog niet te overzien. Op grond van ervaringen in andere landen waar al eerder betere voorwaarden voor integratie in regulier onderwijs zijn geschapen, is de verwachting dat op termijn voor 25% van de gehandicapte leerlingen

voor regulier onderwijs zal worden gekozen. De omvang van de bekostiging in het speciaal onderwijs wordt niet beïnvloed door de overstap van leerlingen naar het regulier onderwijs. Gelet op de verwachting omtrent het aantal leerlingen dat overstapt naar het regulier onderwijs zal het behoud en de kwaliteit van het speciaal onderwijs niet in het geding zijn. Ongewenste vormen van schaalvergroting zullen dan ook niet optreden. De mogelijkheid tot vorming van scholengemeenschappen is opgenomen omdat er situaties denkbaar zijn waarin het leerlingenaantal van een school daalt bijv. als gevolg van demografische ontwikkelingen, verspreiding van residentiële voorzieningen of terugloop in het aantal gehandicapte leerlingen (vanwege bijv. nieuwe medische mogelijkheden). In zulke situaties kan de vorming van een scholengemeenschap ertoe leiden dat de onderwijssoort binnen de scholengemeenschap gehandhaafd blijft. Ouders zullen vanuit een oogpunt van bereikbaarheid van deze onderwijssoort belang kunnen hebben bij de totstandkoming van deze scholengemeenschap. Overigens blijven de vervoersregelingen ten gevolge van dit wetsvoorstel ongewijzigd in stand, met dien verstande dat voor leerlingen die toelaatbaar zijn verklaard tot cluster 4 in artikel 4 van de WEC een aanpassing van de regeling is voorgesteld (de door de commissie voor de indicatiestelling geadviseerde school, desgewenst door de ouders/leerling, wordt voor de vervoersregeling aangemerkt als dichtstbijzijnde voor de leerling toegankelijke school).

Ook wordt door deze leden de vraag gesteld of voor schoolbesturen in het regulier onderwijs niet de opdracht zal voortvloeien om, uit een oogpunt van kwaliteitsbehoud, voor deze kinderen wellicht toch een aparte klas/groep in te richten.

Scholen in het regulier onderwijs hebben de mogelijkheid om binnen de school een aparte groep in te richten. In het kader van Weer Samen Naar School is de mogelijkheid om zogenaamde hulpklassen in te richten reeds in beeld gebracht. Ook voor gehandicapte kinderen is deze mogelijkheid aanwezig. Binnen het experiment «Gewoon anders» in Almere wordt de mogelijkheid van onderwijs in een speciale groep binnen een gewone basisschool toegepast. In veel gevallen zal het aantal gehandicapte leerlingen in een reguliere school echter te klein zijn om een groep te vormen.

Verder stellen deze leden de vraag of over enige tijd zal blijken dat ouders prefereren hun gehandicapte kind toch weer op een speciale school een plaats te doen vinden.

Plaatsing van een kind op een reguliere basisschool zal niet altijd betekenen dat dit kind de hele schoolloopbaan in het regulier onderwijs doorbrengt. Ouders kunnen er bewust voor kiezen om hun kind – gelet op zijn ontwikkelingsmogelijkheden – alleen in de onderbouw in een reguliere school te plaatsen en vanaf de bovenbouwleeftijd te laten overgaan naar een school voor speciaal onderwijs.

Tevens willen de leden van de CDA-fractie weten of de voorgestelde gedwongen winkelnering terecht is.

De verplichting om een deel van de leerlinggebonden financiering hier te besteden bij het (voortgezet) speciaal onderwijs heeft tot doel een vloeiende overgang te realiseren van de huidige situatie waarin de middelen voor ambulante begeleiding rechtstreeks worden toegekend aan de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs naar de toekomstige situatie waarin reguliere scholen vrij zullen zijn in de besteding van het leerlinggebonden budget. Zonder deze herbestedingsverplichting in de eerste fase bestaat het risico dat de inzet van deze financiering leidt tot een zodanige versnippering dat daardoor de expertise die in het speciaal onderwijs georganiseerd aanwezig is, verloren gaat. In deze periode kunnen de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs zich voorbereiden

op het nieuwe systeem van volledige vraagsturing.

De leden van de PvdA-fractie vragen welke andere prikkels (dan de «omgekeerde bewijslast» en het opnemen van het beleid in schoolplan en schoolgids) er zijn voor reguliere scholen om zich maximaal in te spannen alvorens een gehandicapte leerling af te wijzen. Zij vroegen of het (op termijn) niet mogelijk is te normeren wanneer een reguliere school opname kan weigeren en wanneer niet.

Naast de reeds genoemde prikkels wordt in het wetsvoorstel voorzien in de instelling van een Adviescommissie voor toelating en begeleiding. Deze commissie en de bij de commissie onder te brengen onderwijsconsulenten zullen naar verwachting een adviserende en bemiddelende rol spelen in die gevallen waarin scholen problemen voorzien bij de toelating van een gehandicapte leerling. De jaarlijks door bedoelde commissie uit te brengen rapportage zal inzicht geven in de problemen die scholen ervaren bij de toelating van een gehandicapte leerling. Een limitatieve opsomming van mogelijke en onmogelijke weigeringsgronden is ook op termijn niet mogelijk, omdat ook uit de jurisprudentie blijkt dat een en ander afhankelijk is van de concrete omstandigheden van het individuele geval waaronder de weigering van de toelating heeft plaatsgevonden. Wel zullen de rapportages van de Adviescommissie leiden tot meer duidelijkheid (zowel voor ouders als voor scholen) met betrekking tot de mogelijkheden en onmogelijkheden van de toelating van gehandicapte leerlingen.

De leden van de PvdA-fractie hebben de vraag gesteld of er op landelijk niveau inzicht bestaat in de fysieke toegankelijkheid van het schoolgebouwenbestand. Tevens vragen zij welk traject voor ogen staat om in samenspraak met gemeenten te komen tot een optimalisering in dit opzicht.

Sinds de decentralisatie van de huisvesting in 1997 is de zorg voor de huisvesting van de scholen in handen van de gemeenten. Op landelijk niveau bestaan geen algemene gegevens met betrekking tot de toegankelijkheid. Het aanpassen van bestaande schoolgebouwen vindt veelal plaats als zich een concrete situatie voordoet waarin de toegankelijkheid van het schoolgebouw niet toereikend is. In het algemeen geldt dat indien een leerling wordt aangemeld voor wie aanpassingen nodig zijn, het bevoegd gezag van de school en de gemeente gezamenlijk een plan opstellen voor de aanpassingen. In de evaluatie van de eerste fase LGF wordt ook de huisvesting betrokken. De Adviescommissie voor toelating en begeleiding heeft daarbij een adviserende rol. De commissie doet in haar rapportage verslag van concrete knelpunten die zich in de praktijk voordoen, onder andere op het punt van huisvesting. Op basis van die rapportages kan dan vervolgens gericht overleg worden gevoerd met de verantwoordelijke partijen (VNG, gemeenten) om te komen tot structurele oplossingen. In het nieuwe Bouwbesluit is geregeld dat de gebruikruimten van nieuw te bouwen schoolgebouwen voldoende toegankelijk moeten zijn voor rolstoelgebruikers. Dit betekent dat op langere termijn de toegankelijkheid van de schoolgebouwen verder zal verbeteren.

De leden van de PvdA-fractie merken verder op dat als het toelaatbaar geachte kind persoonlijke lijfgebonden zorg (AWBZ gefinancierd) nodig heeft en de zorgverzekeraar deze weigert, het kind is aangewezen op speciaal onderwijs. Gevraagd wordt naar het toekomstperspectief dat voor ogen staat. Ook wordt de vraag gesteld hoe groot de kans is dat voor het eind van het jaar voorstellen kunnen worden gedaan ten aanzien van een eenvoudig en eenduidig systeem.

Nu kunnen deze situaties voorkomen omdat de systemen van zorg en onderwijs nog niet altijd voldoende op elkaar zijn afgestemd. Inzet is om hierin de komende tijd verbetering aan te brengen. Momenteel inventari-

seert het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) welke regelingen en financieringsmogelijkheden er zijn ten behoeve van gehandicapte leerlingen in het onderwijs. Op basis van een analyse van dit rapport worden de belemmeringen in de bestaande regelingen opgespoord. Ook de Adviescommissie voor toelating en begeleiding wordt een belangrijke actor in het kader van de advisering over onderwijszorgarrangementen. De adviescommissie gaat over oplossingen van dit soort situaties adviseren. Structurele problemen zullen blijken uit de rapportages van de adviescommissie aan OCenW. Voor het toekomstperspectief zijn tevens de ervaringen en opbrengsten belangrijk die worden gegenereerd uit de samenwerkingsprojecten KDC-cluster 3. De ministeries van OCenW en VWS ontvangen de eindrapportage van dit project eind december 2002. Begin 2003 zal inzicht worden gegeven in de aard van de gesignaleerde structurele problemen en de stand van zaken met betrekking tot de afstemming tussen de stelsels. Daarbij zal in een plan van aanpak worden aangegeven hoe beide ministeries de gesignaleerde problemen willen oplossen.

De leden van de fracties van de ChristenUnie en de SGP vragen het onderzoek bedoeld in Kamerstuk 27 728, nr. 41 uit te breiden tot de extra kosten die een plaatsing van een leerling in een reguliere school kan meebrengen in vergelijking met plaatsing op een speciale school (bouwkundige voorzieningen en/of de noodzaak van zeer intensieve begeleiding).

De leerlinggebonden financiering voor leerlingen in het regulier onderwijs is afgeleid van de middelen die reguliere scholen nu al krijgen voor de opvang van een leerling met een handicap en van de kosten van een leerling in het speciaal onderwijs. Uit eerdergenoemd onderzoek door het ITS naar de opvang van gehandicapte leerlingen in het regulier onderwijs blijkt dat het merendeel van de scholen de extra formatie toereikend acht. De vraag of leerlinggebonden financiering toereikend is en of differentiatie in de budgetten wenselijk en mogelijk is, zal onderdeel uitmaken van de evaluatie van de eerste fase LGF. Op de huisvesting is reeds ingegaan bij de beantwoording van een soortgelijke vraag van de leden van de PvdA-fractie.

De opmerking van de leden van de fracties van de ChristenUnie en de SGP dat de Tweede Kamer niet heeft gekozen voor REC's met een eigen rechtspersoon is onjuist. In het voorgestelde artikel 28b, vijfde lid, van de WEC is bepaald dat het REC wordt vormgegeven door een rechtspersoon op te richten. De onafhankelijkheid van de leden van de commissies voor de indicatiestelling is vastgelegd in het meegezonden ontwerp-Besluit leerlinggebonden financiering.

Clusters en onderwijssoorten

De leden van de CDA-fractie vragen waarom is gekozen voor samenwerking per regio en niet voor andere wijzen van samenwerking en versterking.

Aan de vorming van regionale expertisecentra liggen twee uitgangspunten ten grondslag, namelijk clustering van verwante onderwijssoorten en regionalisering. Door regionalisering is het mogelijk te komen tot een betere en evenwichtiger spreiding van het onderwijs, zodat kinderen het onderwijs dicht bij huis kunnen volgen. Goede bereikbaarheid en het voorkómen van lange reistijden is in het belang van de kinderen.

Regionalisering leidt ook tot een duidelijk herkenbare structuur voor de organisatie van de indicatiestelling, voor de begeleiding van ouders en de ambulante begeleiding van reguliere scholen. Wat betreft mogelijke samenwerking in denominatief opzicht het volgende. De denominaties bij de verschillende onderwijssoorten zijn op ongelijke wijze vertegen-

woordigd. Zo kent het dovenonderwijs bijvoorbeeld geen openbare scholen; in het onderwijs aan lichamelijk gehandicapte kinderen komt bijvoorbeeld geen protestants-christelijk onderwijs voor. In deze onderwijssoort is er sprake van een relatieve oververtegenwoordiging van scholen op algemeen bijzondere grondslag. Dat vindt zijn oorsprong in het feit dat het aantal gehandicapte kinderen voor deze onderwijssoorten in een regio veelal te klein was om tot schoolstichting naar de verschillende richtingen te komen. Alleen in het ZMLK is er sprake van een enigszins gelijkmatige verdeling over de denominaties. Gelet op deze denominatieve spreiding is interzuilaire samenwerking noodzakelijk in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Dit bleek eerder ook noodzakelijk bij de vorming van de instellingen voor onderwijs aan visueel gehandicapte kinderen.

De leden van de CDA-fractie stellen de vraag of het feit dat een REC een of meer scholen in stand kan houden, niet tot strijdigheid van belangen en tot onbestuurbaarheid kan leiden.

Daarvan zal geen sprake zijn omdat de taken van een REC en die van een school verschillend zijn.

De leden van de CDA-fractie stellen de vraag of de gekozen weg van indicatiestelling via een indicatiecommissie per REC en een evaluatie van beslissingen door de landelijke commissie toezicht indicatiestelling, welke commissie tevens tot taak heeft op basis hiervan te adviseren tot bijstelling van de criteria en procedures, niet een zeer bureaucratistische weg zal blijken te zijn. Deze leden koppelen hieraan de vraag hoe de gekozen weg van indicatiestelling door ouders zal worden ervaren, te meer daar anderen dan degenen die het kind hebben onderzocht een beslissing nemen.

In de huidige situatie bepaalt elke afzonderlijke school of een leerling toelaatbaar is of niet; er bestaan geen landelijke criteria en er zijn geen onafhankelijke commissies die oordelen over de toelaatbaarheid. Voor de ouders is het nu onduidelijk bij welke school ze terecht kunnen en op welke gronden hun kind wordt toegelaten of geweigerd. Ook is vaak sprake van plaatsing op onderzoeklijsten waarvan de wachttijd onhelder is. In de nieuwe situatie wordt de positie van de ouders versterkt. Ten behoeve van de indicatiestelling is een afgewogen set criteria ontwikkeld. Aan deze criteria moet een leerling voldoen om toelaatbaar te zijn tot het (voortgezet) speciaal onderwijs of in aanmerking te komen voor een leerlinggebonden budget. Voor ouders is ook duidelijk bij welke commissie voor de indicatiestelling ze terecht kunnen. Als een leerling toelaatbaar is verklaard tot een van de onderwijssoorten (of tot cluster 4) in het (voortgezet) speciaal onderwijs dan is deze beslissing landelijk geldend. Om dit systeem van landelijke transparante criteria in stand te houden is landelijk toezicht onontbeerlijk. De landelijke commissie toezicht indicatiestelling ontwikkelt voor de uitoefening van dat toezicht een zo efficiënt mogelijk systeem. Er is geen verband tussen de ouders en de taak van de landelijke commissie toezicht indicatiestelling om de minister te adviseren over eventuele wijziging van de criteria. De ouders hebben alleen met een commissie voor de indicatiestelling te maken, en daarbij kunnen zij worden ondersteund door een REC. De procedure en de criteria zijn transparant.

Met betrekking tot de vraag hoe de gekozen weg van indicatiestelling door de ouders zal worden ervaren het volgende. Het is de uitdrukkelijke wens van ouderorganisaties dat er een onafhankelijke instantie is die beslist over toelaatbaarheid, en niet meer iemand van de school die een eigen belang heeft bij de beslissing. Weliswaar zijn aan de procedure van indicatiestelling meer eisen verbonden, maar daar staat tegenover dat meer objectiviteit ontstaat. Bovendien kunnen ouders die dat wensen bij het indienen van een indicatieverzoek door het REC worden ondersteund.

Die begeleiding voorkomt dat ouders door de procedure extra worden belast. In de nieuwe situatie beslist de commissie voor de indicatiestelling over de toelaatbaarheid tot het (voortgezet) speciaal onderwijs en daarmee tot de leerlinggebonden financiering op basis van landelijk geldende criteria.

De veronderstelling van de leden van de CDA-fractie dat de landelijke commissie toezicht indicatiestelling zou moeten worden gehoord en advies zou moeten uitbrengen alvorens op een bezwaar wordt beslist, is onjuist. De landelijke commissie toezicht indicatiestelling heeft geen rol in een bezwarenprocedure over de indicatiestelling. De door de leden bedoelde adviesrol ligt op grond van het voorgestelde artikel 28b, achtste lid, van de WEC, bij de door de REC's (per cluster) ingestelde adviescommissie. Een beslissing van de commissie voor de indicatiestelling wordt aangemerkt als een besluit van een bestuursorgaan als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht, zodat ook de procedure met betrekking tot bezwaar en beroep bedoeld in die wet (inclusief de hiervoor bedoelde adviescommissie) van toepassing is.

De leden van de CDA-fractie merken op dat ouders in het WSNS-traject gewend zijn aan de permanente commissies leerlingenzorg. Zij koppelen daaraan de vragen of hier wel sprake is van parallelle en of de systemen niet te zeer gescheiden zijn.

Zowel de permanente commissies leerlingenzorg als de commissies voor de indicatiestelling nemen beslissingen over de toelaatbaarheid, maar over toelaatbaarheid tot verschillende soorten onderwijs, namelijk: tot een speciale school voor basisonderwijs en tot het (voortgezet) speciaal onderwijs. De permanente commissie leerlingenzorg is onderdeel van het WSNS-samenwerkingsverband en voert het beleid van het samenwerkingsverband uit. De commissie voor de indicatiestelling is onafhankelijk en neemt haar beslissingen op basis van landelijk geldende criteria. De beslissing van de commissie voor de indicatiestelling is dan ook landelijk geldend.

De REC's hebben subsidie ontvangen met het doel om aan het regulier onderwijs en de (jeugd)zorginstellingen informatie en voorlichting te geven over de veranderingen als gevolg van het onderhavige wetsvoorstel. Die regionale afstemming betreft onder meer het indicatiestelsel LGF en de gevolgen van de indicatiestelling voor de permanente commissies leerlingenzorg. Het REC, de commissie voor de indicatiestelling en de permanente commissies leerlingenzorg in de regio maken tevens afspraken over afstemming en samenwerking tussen de REC's en de instellingen, de permanente commissies leerlingenzorg, de regionale verwijzingscommissies, het regulier onderwijs en de (jeugd)zorg.

Tevens vragen de leden van genoemde fractie of in de indicatiestelling en de daarop mogelijk volgende toewijzing van een leerlinggebonden budget van voldoende maatwerk sprake zal kunnen zijn.

Ten opzichte van de huidige situatie wordt op het gebied van maatwerk een belangrijke stap vooruit gezet. Allereerst is sprake van maatwerk op de school. Voor elke leerling wordt jaarlijks in overeenstemming met de ouders een individueel handelingsplan opgesteld. Daarnaast is sprake van maatwerk in bekostigingstechnische zin. De criteria zijn per onderwijssoort geformuleerd en de omvang van het leerlinggebonden budget is afgestemd op de bekostiging binnen de onderwijssoort waarvoor de leerling is geïndiceerd in het (voortgezet) speciaal onderwijs. De ambitie is om in de komende tijd te onderzoeken of en hoe verdere verfijning mogelijk en wenselijk is door verdere staffeling van budgetten in relatie tot een functionele vorm van indicatiestelling.

De leden van genoemde fractie vragen hoe een betere landelijke spreiding van het speciaal onderwijs wordt gerealiseerd en of er niet een aanvul-

lende bekostiging nodig is voor nevenvestigingen. Zo niet, zo merken deze leden op, wat komt er dan terecht van de gedachte van zo thuisnabij mogelijk onderwijs.

Betere spreiding van het (voortgezet) speciaal onderwijs kan worden gerealiseerd door verbrede toelating en het inrichten van nevenvestigingen. Bij verbrede toelating kunnen scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs leerlingen toelaten, die door een commissie voor de indicatiestelling toelaatbaar zijn verklaard tot een andere onderwijssoort binnen het REC dan de onderwijssoort die door de school wordt verzorgd. Op deze manier kan het aantal onderwijsvoorzieningen worden uitgebreid en is thuisnabij onderwijs beter mogelijk. Daarnaast wordt het mogelijk om nevenvestigingen in te richten. De bekostiging van de nevenvestiging vindt plaats binnen de bestaande budgettaire kaders, zowel wat betreft personele en materiële bekostiging als wat betreft de bekostiging van huisvesting. De formatieve en materiële bekostiging wordt toegekend aan de school die het onderwijs in de nevenvestiging verzorgt. Voor de huisvesting wordt in het gemeentefonds een aanpassing geregeld, waardoor de gemeente waar de nevenvestiging staat een vergoeding uit het gemeentefonds ontvangt in plaats van de gemeente waarin de school is gevestigd. In het kader van de Vierde faciliteringsregeling Regionale Expertisecentra i.o. 2001/2002 hebben de REC's i.o. ieder een plan ingediend. Uit de ingediende plannen blijkt dat een groot aantal REC's voornemens is één of meerdere nevenvestigingen in te richten. Hieruit blijkt dat de wijze van bekostiging geen belemmering vormt voor het inrichten van een nevenvestiging.

Verder willen de leden van de CDA-fractie weten wat de consequenties zullen zijn voor de kinderdagverblijven en de medische kleuterdagverblijven. Moet wellicht ook hier samenwerking ontstaan, zo vragen deze leden.

De KDC's nemen op de langere termijn een nieuwe positie in ten aanzien van (meervoudig) gehandicapte kinderen. KDC's gaan meer ambulante werken en deskundigheid leveren aan de scholen. De expertise binnen deze instellingen wordt in de toekomst uitgedragen en ingezet ten behoeve van de doelgroep. Om de expertise en deskundigheid aan scholen te kunnen leveren, is samenwerking een belangrijke voorwaarde. Momenteel bestaan in Nederland diverse samenwerkingsinitiatieven tussen KDC's en cluster 3-scholen, gestimuleerd en gefinancierd door de ministeries van OCenW en VWS. Ook zijn er samenwerkingsvormen bekend tussen KDC's en regulier onderwijs en reguliere kinderopvang. Voor kinderen van wie de ouders gebruik maken van de mogelijkheden van ontheffing van de Leerplichtwet 1969 zal het KDC een plek blijven garanderen. In de medische kleuterdagverblijven (MKD's) krijgen jonge kinderen jeugdzorg ten behoeve van een vroegtijdige signalering en aanpak van hun problemen. Ook van daar uit is samenwerking met (speciaal) basisonderwijs aan de orde. Het Landelijk Centrum Onderwijs Jeugdzorg ondersteunt samenwerkingsinitiatieven van (samenwerkingsverbanden van) scholen en zorgvoorzieningen. Dit gebeurt bijvoorbeeld in Noord-Kennemerland. Daar wordt een project opgezet om het onderwijsleerproces van 4 tot 7-jarige kinderen met gedragsmoeilijkheden die zorg van een MKD ontvangen, te verbeteren en negatieve effecten van de gedragsproblemen op de onderwijsleersituatie voor klasgenoten en leerkrachten te reduceren.

De leden van de CDA-fractie stellen de vraag wat in deze leerrecht en leerplicht betekent.

Omdat in de landelijke indicatiemethoden geen ondergrens is opgenomen en omdat een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs de toelaatbaarheid niet mag weigeren op de grond dat de leerling niet is aangewezen op het onderwijs van de school indien een commissie voor de indicatiestelling

een leerling toelaatbaar heeft verklaard tot de onderwijssoort die door de school wordt verzorgd, is – behoudens het eerder besproken aspect van de vrijheid van onderwijs ten aanzien van de individuele school – sprake van een leerrecht. De leerplicht ondergaat geen wijziging, de bepalingen van de Leerplichtwet 1969 (inclusief de daarin opgenomen gronden voor ontheffing) blijven ongewijzigd.

In antwoord op de vraag van de leden van genoemde fractie hoe de financiële afstemming tussen Volksgezondheid en Onderwijs wordt geregeld, het volgende.

De geldstromen van VWS en OCenW hebben elk hun eigen doel. De middelen uit de AWBZ zijn bedoeld voor niet-schoolse zorgcomponenten, die het kind in staat moeten stellen in het onderwijs de benodigde zorg te krijgen, zodat het kind aan het onderwijs kan deelnemen. Het leerlinggebonden budget bevat zorgmiddelen ten behoeve van de onderwijskundige belemmeringen. Zoals hiervoor reeds vermeld is de inzet om de komende tijd verbeteringen aan te brengen in de afstemming van de systemen van zorg en onderwijs.

Vervolgens stellen genoemde leden de vraag hoe de aan de academische ziekenhuizen verbonden educatieve voorzieningen winst kunnen halen uit het hier beoogde.

De educatieve voorzieningen ondersteunen het onderwijs aan een leerling die is opgenomen in een academisch ziekenhuis. De leerling is en blijft ingeschreven bij een school als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra of de Wet op het voortgezet onderwijs en die school blijft verantwoordelijk voor het geven van onderwijs aan die leerling. De ondersteuning kan in overeenstemming tussen de educatieve dienst en de school waarbij de leerling is ingeschreven, mede het geven van onderwijs aan de leerling betreffen. Leerlinggebonden financiering heeft dus geen relatie met educatieve voorzieningen.

De leden van de CDA-fractie willen een reactie op berichten uit het veld dat met name voor cluster 4 de bekostiging onvoldoende zou zijn, de vereiste beoordeling van zeer omvangrijke dossiers met een zeer complexe problematiek zou niet in overeenstemming zijn met de gevraagde kwaliteit. De leden van de fractie van GroenLinks stellen een vergelijkbare vraag.

De REC's worden additioneel bekostigd onder meer voor de instandhouding van een commissie voor de indicatiestelling. Die bekostiging wordt voor alle REC's op dezelfde wijze berekend. Ook de taken van de REC's (inclusief die van de commissies voor de indicatiestelling) zijn immers gelijk. Daarnaast behouden de scholen de middelen die zij tot nu toe ontvangen voor de commissie van onderzoek. De ruimte voor onderzoek binnen de scholen blijft dus behouden en daarbij moet worden bedacht dat ook veel informatie beschikbaar zal worden gesteld via de zorg en het onderwijskundig rapport. De totale middelen zijn dan ook naar mijn mening toereikend, óók voor cluster 4. Uiteraard zal de monitoring ook betrekking hebben op de financiële aspecten van leerlinggebonden financiering. Overigens wordt niet ontkend dat een andere manier van werken nodig zal zijn, hetgeen in de beginfase nog tot aanloopproblemen kan leiden. Daarmee zal in het kader van het toezicht rekening worden gehouden. Dit neemt echter niet weg dat scholen zich de nieuwe werkwijze (onafhankelijke indicatiestelling op basis van landelijke criteria) eigen zullen moeten maken.

De leden van de VVD-fractie stellen de vraag of de clusters wel in de wet moeten worden geregeld.

De indeling van de onderwijssoorten over de clusters sluit aan op de

verwantschap die er is tussen de onderwijssoorten. Ook de onderwijssoorten zelf worden in de wet geregeld. Omdat het begrip «cluster» een essentieel element is in het wetsvoorstel (bijvoorbeeld in het kader van de REC-vorming), dienen ook de clusters zelf in de wet te worden geregeld.

De leden van de VVD-fractie stellen vervolgens de vraag wat er gebeurt als er een conflict ontstaat tussen de ouders en de commissie voor de indicatiestelling.

Omdat de beslissing van de commissie voor de indicatiestelling wordt aangemerkt als een besluit van een bestuursorgaan, is in dat geval de procedure van bezwaar en beroep van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. In het kader van de bezwaarprocedure is in het voorgestelde artikel 28b, achtste lid, van de WEC bepaald dat de REC's die tot hetzelfde cluster behoren gezamenlijk een adviescommissie instellen, die adviseert over een ingediend bezwaarschrift.

Tevens vragen de leden van de VVD-fractie hoe is te voorkomen dat door de invoering van deze wet het speciaal onderwijs in het gedrang komt en de reguliere scholen overbelast worden.

Uitgangspunt in het wetsvoorstel is keuzevrijheid voor de ouders tussen regulier en speciaal onderwijs. De keuze voor regulier onderwijs leidt echter niet tot een ongeclausuleerd recht op toelating. De reguliere school zal een afweging moeten maken of plaatsing verantwoord is. In geval van discussie tussen ouders en reguliere school over de haalbaarheid van zo'n plaatsing, voorziet het wetsvoorstel in advisering door de Adviescommissie voor toelating en begeleiding. De commissie zal vanuit een onafhankelijke positie kunnen nagaan of inderdaad sprake zal zijn van overbelasting van de reguliere school. Daarmee wordt voorkomen dat reguliere scholen voor een opdracht komen te staan die hun draagkracht te boven gaat. Gelet op de verwachte aantallen geïntegreerde leerlingen zal er geen sprake van zijn dat het speciaal onderwijs in het gedrang komt. Daar komt bij dat het speciaal onderwijs een begeleidingstaak houdt bij integratie in het regulier onderwijs.

Bovendien vinden deze leden het onduidelijk hoe precies de verrekening tussen het speciaal en het regulier onderwijs zal verlopen. Verder willen zij weten hoe nauwkeurig de hoeveelheid steun die een reguliere school met een gehandicapte leerling nodig heeft, is in te schatten en vast te stellen en wat er gebeurt als daarover problemen ontstaan.

In de eerste fase meldt een reguliere school aan het ministerie van welke school voor (voortgezet) speciaal onderwijs ambulante begeleiding wordt ontvangen. Het ministerie betaalt de begeleidingsmiddelen rechtstreeks aan de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs. De omvang van de begeleidingsmiddelen wordt bij algemene maatregel van bestuur geregeld. Als er verschil van inzicht is over de concrete invulling van de te verrichten begeleidingstaken bestaat de mogelijkheid voor de betrokkenen om hierover advies te vragen aan de Adviescommissie voor toelating en begeleiding. Het advies van deze commissie zal ertoe kunnen bijdragen dat eventuele problemen over begeleiding kunnen worden opgelost.

De leden van de VVD-fractie willen weten hoe de relatie is van de systematiek van de voorliggende wet en de regeling rond instellingen (bijvoorbeeld justitiële) waarin ook zeer moeilijk lerende kinderen zijn opgenomen. Zij vragen waarom bijvoorbeeld de Glen Mills school wel een speciale regeling heeft gekregen en Den Engh niet. Hoe kan het zijn dat het wetsvoorstel leidt tot ongelijke behandeling van diverse instellingen, zo vragen zij.

De justitiële jeugdinrichtingen zijn verdeeld in particuliere en rijksinrichtingen. Aan de particuliere inrichtingen zijn (zmok-) scholen

verbonden en aan de rijksinrichtingen niet. In de rijksinrichtingen wordt een dagprogramma aangeboden, waarvan onderwijsactiviteiten in meer of mindere mate deel uitmaken. De onderwijsactiviteiten in de rijksinrichtingen vallen nu nog onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie. Onlangs zijn het ministerie van Justitie en het ministerie van OCenW de kaders overeengekomen waarbinnen het onderwijs in de rijksjustitiële jeugdinrichtingen, evenals reeds het geval is in de particuliere inrichtingen, kan worden gepositioneerd binnen de REC-vorming en wel in cluster 4. Hiervoor is gekozen omdat de kenmerken van de populatie nauw aansluiten bij de cluster 4/zmok-populatie. Omdat de planprocedure bevroren blijft voor wat betreft de stichting van scholen betekent dit dat voor de rijksinrichtingen in samenspraak met een bestaande zmok-school een nevenvestiging wordt ingericht en dat de leerlingen worden ingeschreven bij de zmok-school. De scholen ontvangen per plaats in de inrichting een vso-cluster 4 bekostiging. Den Engh is een van de rijksinrichtingen waar een nevenvestiging van een zmok-school dient te worden ingericht. Er wordt nog overleg gevoerd met Den Engh om na te gaan met welke school zij het beste kunnen gaan samenwerken waarbij de speciale aanpak in Den Engh kan worden ingepast binnen de onderwijskaders. De leerlingen die deelnemen aan het Glenn Mills experiment staan ingeschreven bij de Cornelis Beetsschool. Dit is een reguliere school voor voortgezet onderwijs met een vakinternaat en als zodanig ontvangt de school extra middelen. Het streven is om de Cornelis Beetsschool, samen met de Meester Gangelschool (vso-zmok) in te passen binnen het wettelijk kader van de WEC.

Het komt de leden van de VVD-fractie voor dat in dit wetsvoorstel sprake is van veel ideologie en weinig pragmatiek. Zij stellen de vraag of de bereidheid bestaat de invoering van deze wet op termijn te stellen en eerst te bezien of er inderdaad werkbare situaties ontstaan, waarin de belangen van de kinderen centraal staan maar de scholen niet overbelast worden.

De opmerking van de VVD-fractie dat er sprake is van veel ideologie en weinig pragmatiek doet geen recht aan de inhoud van het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel maakt integratie in het regulier onderwijs mogelijk en regelt daarvoor de praktische randvoorwaarden. Het laat de keuze voor integratie echter aan de ouders van het gehandicapte kind. Ook de positie van de reguliere school is zorgvuldig geregeld, zodanig dat integratie geen vrijblijvende aangelegenheid is, maar ook niet wordt opgelegd wanneer daarmee een voor de reguliere school onwerkbaar situatie ontstaat. De wettelijke regeling is gebaseerd op een jarenlange ontwikkeling in de praktijk waarbij steeds meer gehandicapte leerlingen daadwerkelijk geïntegreerd zijn in het regulier onderwijs op basis van extra faciliteiten en goede begeleiding door het speciaal onderwijs. Er is dan ook sprake van een alleszins praktische gefundeerde wettelijke regeling, die recht doet aan de belangen van alle betrokkenen, niet alleen die van de scholen, speciale en reguliere, maar met name ook die van de gehandicapte kinderen en hun ouders. Daarnaast bieden REC's een organisatorisch kader waarbinnen kwalitatieve verbeteringen binnen het speciaal onderwijs mogelijk worden gemaakt. De bovenschoolse samenwerking binnen het REC biedt de mogelijkheid om expertise uit te wisselen en te bundelen. Er is dan ook geen reden om de wet op termijn te stellen. Integendeel de ervaringen in de praktijk hebben juist de behoefte doen ontstaan aan een zorgvuldige wettelijke regeling die aansluit op wat reeds is gegroeid en die ruimte biedt voor verdere ontwikkeling van geïntegreerd regulier onderwijs en speciaal onderwijs naast elkaar en met elkaar.

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom zolang is gewacht met het doen van een vergelijkend onderzoek naar het PGB in de zorg en de leerlinggebonden financiering (bij de evaluatie van de eerste fase LGF). Vanaf het begin van LGF is er vergeleken met PGB. LGF is ontwikkeld naar analogie met het PGB, rekening houdend met de kenmerken van de onderwijssector. Beide systemen zijn volop in ontwikkeling. In de evaluatie van de eerste fase LGF wordt met betrekking tot de keuzevrijheid een vergelijking opgenomen van LGF met de systematiek in de gehandicaptenzorg (AWBZ).

Tevens willen de leden van genoemde fractie weten waarom de REA-voorzieningen nog geen deel uitmaken van LGF en zij vragen of dit nu pas wordt onderzocht in samenwerking met het ministerie van SZW. Het gaat hier om materiële individuele voorzieningen (hulpmiddelen), welke vanuit de Wet op de (re)integratie van arbeidsgehandicapten worden verstrekt teneinde een gehandicapte leerling in staat te stellen deel te nemen aan het regulier onderwijs (van basisonderwijs tot en met hoger onderwijs). Voor leerlingen in het speciaal onderwijs worden geen voorzieningen verstrekt, behalve voor het maken van huiswerk (de huiswerkcomputer). Over de REA-onderwijsvoorzieningen het volgende. De wet inzake de overheveling van het leerlingenvervoer is onlangs in werking getreden. Dit betekent dat het leerlingenvervoer voor alle gehandicapten in de sectoren primair en voortgezet onderwijs door de gemeente wordt verzorgd op basis van een financiële bijdrage in het gemeentefonds. Over de overheveling van de overige voorzieningen, wordt nu overlegd en afgestemd met het ministerie van SZW. Het gaat hierbij om een groot aantal specifieke, per handicap verschillende, voorzieningen. Omdat alle onderwijssectoren zijn betrokken, kan niet simpelweg worden gesteld dat deze voorzieningen aan het leerlinggebonden budget kunnen worden toegevoegd. De overheveling zal op zorgvuldige wijze moeten geschieden.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat het nog een lange weg zal zijn alvorens de keuzevrijheid van ouders werkelijk gestalte heeft gekregen. Zij vroegen of er een systematische planning is voor het opruimen van alle hobbels en kuilen.

Met de invoering van leerlinggebonden financiering krijgt de keuzevrijheid van ouders wettelijk gestalte. Na onafhankelijke indicatiestelling, kiezen ouders de school van hun keuze. Als er bij de toelating of de besteding van het leerlinggebonden budget fricties blijven bestaan tussen ouders en bevoegd gezag, dan kan advies worden gevraagd van de Adviescommissie voor toelating en begeleiding. Voor het systematisch opruimen van hobbels en kuilen levert de rapportage van de genoemde commissie in combinatie met een analyse van de gegevens die het NIZW binnenkort oplevert, een goede basis om tot oplossingen voor de problemen te komen. Op de planning is reeds ingegaan bij de beantwoording van eerdere vraag van de leden van de PvdA-fractie.

De leden van de PvdA-fractie willen weten waar de financiële dekking wordt gevonden voor de in motie Rabbae (Kamerstuk 27 728, nr. 48) neergelegde vraag om nood- en tussenvoorzieningen in het leven te roepen. Ook de leden van de fractie van GroenLinks stellen een vraag over deze motie.

De Adviescommissie voor toelating en begeleiding speelt in dit kader een belangrijke rol. Zij kan immers vanuit de praktijk komen met adviezen waarmee voorkomen kan worden dat leerlingen geen onderwijs kunnen volgen. Op basis van de rapportages die zij uitbrengt zal worden bezien in welke gevallen er na de invoering van de nieuwe wetgeving nog leerlingen thuiszitten en in hoeverre er mogelijkheden zijn om door nood- en tussenvoorzieningen in onderwijs te voorzien.

De leden van de PvdA-fractie stellen vervolgens een aantal vragen over de commissies voor de indicatiestelling.

De commissies voor de indicatiestelling worden in stand gehouden door de REC's. Slechts als een commissie voor de indicatiestelling de bevoegdheid om te indiceren is ontnomen, wordt een ministeriële commissie ingesteld. De samenstelling van de indicatiecommissie wordt bij algemene maatregel van bestuur geregeld en wel in artikel 4 van het ontwerp-Besluit leerlinggebonden financiering (een van de twee ter kennisneming meegestuurde ontwerp algemene maatregelen van bestuur). De samenstelling van de commissie is als volgt: een voorzitter tevens lid en 4 leden en wel een onderwijsdeskundige, een als diagnosticus gekwalificeerde gedragswetenschapper, een jeugdarts of een andere arts, en een maatschappelijk werker of voor zover het cluster 2 betreft, een logopedist. Deze samenstelling geldt voor alle commissies voor de indicatiestelling en kan dus niet per regio verschillen.

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom de landelijke criteria voor de indicatiestelling (na de overgangperiode) bij algemene maatregel van bestuur worden geregeld en de protocollering bij ministeriële regeling. De landelijke criteria hebben in het stelsel van leerlinggebonden financiering een zodanig cruciale betekenis dat in de structurele situatie voor het niveau van regelgeving een algemene maatregel van bestuur geëigend is. Voorschriften van meer administratieve aard, zoals bijvoorbeeld de protocollering, kunnen op een lager niveau (ministeriële regeling) worden geregeld.

Vervolgens stellen de leden van de fractie van GroenLinks de vraag hoe de voorlichting wordt vormgegeven en of de regering daarvoor richtlijnen heeft gegeven.

Om de veranderingen die de invoering van LGF met zich meebrengt bij iedereen duidelijk te maken, is goede voorlichting aan de betrokken partijen van essentieel belang. De voorlichting wordt daarom geïntensiveerd, vanuit diverse bronnen: ouderorganisaties (FvO en CG-raad), de wegbereiders, de werkgroep implementatie indicatiestelling en OC&W, en via diverse kanalen: brochures/folders, draaiboeken, handreikingen, congressen, websites, informatietelefoon en informatiebijeenkomsten. Om de informatie goed af te stemmen, zowel inhoudelijk als organisatorisch is een voorlichtingsberaad geformeerd. In het voorlichtingsberaad hebben naast OCenW de diverse voorlichtende partijen en vertegenwoordigers van besturen- en vakorganisaties uit het onderwijsveld zitting. De regering geeft hiervoor geen richtlijnen. Wel is in het kader van een subsidieregeling de voorwaarde gesteld dat de inzet van die subsidie op het terrein van de informatieverstrekking, voorlichtings- en/of scholingsactiviteiten voor het regulier onderwijs en de (jeugd)zorg moeten voortbouwen op de landelijke voorlichtingsmaterialen en landelijke conferenties.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen vervolgens hoe de regering denkt uitvoering te geven aan de motie Rabbae (Kamerstuk 27 728, nr. 47) over de ondersteuning door onafhankelijke ouderconsulenten.

In het wetsvoorstel is ondersteuning van ouders op verschillende momenten aan de orde. Het REC ondersteunt de ouders op hun verzoek bij het indienen van het verzoek voor indicatiestelling en bij het zoeken naar een school (het voorgestelde artikel 28b, zesde lid, van de WEC). Daarnaast voorziet het wetsvoorstel in een Adviescommissie voor toelating en begeleiding die op verzoek adviseert over onder meer de toelating van de leerling. Naast de hiervoor bedoelde wettelijk voorgescreven ondersteuning van ouders zijn ook de ouderorganisaties actief in het voorlichten en begeleiden van de ouders. De waardering van de

ouders voor de begeleiding maakt onderdeel uit van de evaluatie van de eerste fase. Daarom is er de intentie om eerst te bezien hoe het proces van indicatiestelling en de begeleiding verloopt en vervolgens na te gaan of er behoefte is aan een voorziening als in de motie is verwoord.

De leden van de D66-fractie stellen de vraag of de landelijke commissie toezicht indicatiestelling ook mensen in dienst kan nemen dan wel krijgt toegewezen om de toezichtstaak naar behoren te vervullen.

De landelijke commissie toezicht indicatiestelling zal beschikken over een ondersteunend bureau dat de commissie zowel bij haar toezichthoudende taak als bij haar adviestaak zal ondersteunen.

Evaluatie

De leden van de CDA-fractie vragen naar de verwachtingen van de aangekondigde grondige evaluatie van de praktijkervaringen in de eerste fase. Ook de leden van de D66-fractie stellen een dergelijke vraag. Inzet van de evaluatie is om op het hele spectrum van de veranderingen die als gevolg van het wetsvoorstel in het onderwijs aan gehandicapte leerlingen zullen optreden, te komen tot een systematisch onderzoek naar de effecten en de resultaten van deze veranderingen. Op dit moment wordt gewerkt aan de totstandkoming van een samenhangend evaluatieprogramma. De evaluatieve werkzaamheden zullen worden uitgevoerd door de landelijke commissie toezicht indicatiestelling, de inspectie, de adviescommissie voor toelating en begeleiding en door de stuurgroep beleidsgericht onderzoek PO ondergebracht bij NWO. Vóór 1 augustus a.s. zullen met de genoemde instanties afspraken worden gemaakt over de te verrichten onderzoeken. Deze zullen worden vastgelegd in het meerjarige evaluatieprogramma LGF.

De leden van de CDA-fractie werpen daarbij de vraag op of enkele pilots in een regio, provincie of landsdeel niet gemakkelijker en voldoende ervaringsmateriaal zouden hebben kunnen opleveren, zodanig dat met de wet tegelijkertijd ook de uitwerking van de vele algemene maatregelen van bestuur ter hand had kunnen worden genomen.

Opgemerkt wordt dat er al verschillende proeftrajecten met betrekking tot de indicatiestelling zijn geweest. Die trajecten hebben er toe geleid dat thans een zodanige set criteria bestaat dat invoering verantwoord is. De twee ontwerp-besluiten zijn – zoals hiervoor reeds is vermeld – gereed.

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat alleen kan worden geëvalueerd als de beginsituatie bekend is. Zij vragen hoe die beginsituatie wordt vastgelegd.

De evaluatie van de nieuwe wettelijke regeling zal – zoals hiervoor reeds is vermeld – worden uitgevoerd door een aantal instanties, namelijk de inspectie, de landelijke commissie toezicht indicatiestelling, de Adviescommissie voor toelating en begeleiding en de Stuurgroep beleidsgericht onderzoek bij NWO. Elk van deze instanties zal een zo goed mogelijk inzicht trachten te verkrijgen in de ontwikkelingen, die zich in de komende jaren zullen voordoen. Voor een deel is de beginsituatie bekend op basis van reeds verricht onderzoek. Zo heeft de inspectie het speciaal onderwijs in de afgelopen jaren in zijn geheel geëvalueerd. Verder is en wordt er onderzoek gedaan naar de huidige situatie in de afstemming tussen onderwijs en zorg. Op andere punten is de beginsituatie moeilijker in kaart te brengen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de indicatiestelling. De huidige indicatiëpraktijk is niet geobjectiveerd: pas door de toepassing van de nieuwe indicatiesystematiek op de zittende leerlingen zal duidelijk worden aan welke criteria de zittende leerlingen voldoen. Op deze wijze zal een goede vergelijking met de huidige situatie wel mogelijk zijn. In het evaluatieprogramma dat voor de invoering van de nieuwe wetgeving

gereed zal zijn, zal voor alle aspecten een helder referentiekader worden vastgelegd waarbinnen de evaluatie plaats zal vinden.

Artikelsgewijze toelichting

De leden van de fractie van GroenLinks vragen of de in artikel 8a, derde lid, WEC bedoeld algemene maatregel van bestuur wordt voorgelegd aan de Staten-Generaal.

Genoemd artikel moet worden gelezen in samenhang met het voorgestelde artikel 117 WEC. Het desbetreffende ontwerp-besluit is inmiddels – zoals hiervoor reeds is vermeld – voorgelegd aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en gaat eveneens hierbij.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen naar aanleiding van artikel 28b, eerste lid, van de WEC in hoeveel gevallen het tot nu toe niet tot overeenstemming komt tussen een REC en bevoegd gezag. Ook willen zij weten wat de bijzondere gevallen zijn waarin de minister ontheffing kan verlenen.

De uitgangspunten voor de samenstelling van een REC zijn in overleg met het onderwijsveld tot stand gekomen. Deze wijze van organisatie van het proces van REC-vorming heeft ertoe bijgedragen dat het aantal gevallen waarin geen overeenstemming kan worden bereikt tussen een bevoegd gezag van een school en een REC beperkt is gebleven. Er is nog één bevoegd gezag dat op denominatieve gronden niet wil aansluiten bij het REC in de regio. Andere scholen van dezelfde richting hebben wel aansluiting gevonden bij de REC's in hun regio en hebben daarbij afspraken gemaakt teneinde de eigen identiteit binnen het REC te waarborgen.

De minister kan in bijzondere gevallen een uitzondering maken op de samenstellingseisen, verwoord in het voorgestelde artikel 28b, eerste lid, van de WEC. Een belangrijk uitgangspunt van de REC-vorming, dat heeft geleid tot de beschreven samenstellingseisen, is dat de scholen die behoren tot het REC onderwijs moeten verzorgen van alle onderwijssoorten binnen het cluster aan leerlingen van 4 tot 20 jaar. Bij de benoeming van uitzonderingen in bijzondere gevallen vormde dit dan ook een belangrijk criterium. Op basis hiervan zijn de volgende uitzonderingen benoemd:

In cluster 3 hoeft niet in alle gevallen lz-somatisch (so en vso) aanwezig te zijn. Het kleine aantal, ongelijk gespreide scholen van deze soort maakt het onmogelijk om in elk REC een dergelijke voorziening te eisen.

In cluster 4 wordt een uitzondering gemaakt voor PI. Ook hier geldt dat het kleine aantal scholen verbonden aan een PI het onmogelijk maakt een dergelijke voorziening verplicht te stellen.

In cluster 4 hoeft niet in alle gevallen vso lz-psychisch aanwezig te zijn om dezelfde reden als aangegeven voor lz-somatisch.

In het REC cluster 4 Zuid-Limburg participeert formeel geen school voor langdurig zieke kinderen. Echter een van scholen binnen dit REC functioneert als zodanig. Uit de historische achtergrond van het ontstaan van de school blijkt dat destijds een beschikking is afgegeven die niet past bij de kenmerken van de leerlingen. De inspectie ondersteunt de stelling dat de school functioneert als school voor langdurig zieke kinderen.

In antwoord op de vraag van de leden van de fractie van GroenLinks of het feit dat een bevoegd gezag niet is ingedeeld bij een REC een belemmering kan zijn voor de invoering van deze wet, het volgende.

De minister stelt per cluster regio's vast. Het voorgestelde artikel 28b, vierde lid, van de WEC bepaalt dat alle bevoegde gezagsorganen van de scholen waaraan onderwijs wordt gegeven van de soorten die behoren tot het cluster en die zijn gelegen in hetzelfde gebied niet worden uitgesloten van deelname aan het in dat gebied werkzame REC. Voor het bevoegd

gezag geldt de verplichting om voor elk van de scholen aangesloten te zijn bij het REC. Omdat alle gebieden tezamen (per cluster) heel Nederland beslaan, heeft elke school de mogelijkheid tot aansluiting bij een REC. Wat betreft de niet naleving van wettelijke verplichtingen geldt in laatste instantie een sanctiebeleid langs de lijn van de bekostiging.

De leden van de D66-fractie stellen de vraag of de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 28b, zevende lid, van de WEC uitsluit dat rechtstreekse bindingen bestaan tussen de leden van de commissie toezicht indicatiestelling en de omliggende scholen.

Allereerst wordt opgemerkt dat de bedoelde algemene maatregel van bestuur betrekking heeft op de commissie voor de indicatiestelling en niet op de landelijke commissie toezicht indicatiestelling. In het voorgestelde artikel 4, derde lid, van het ontwerp-Besluit leerlinggebonden financiering is bepaald dat de leden geen nevenbetrekking of nevenwerkzaamheden vervullen die schadelijk zijn voor de vervulling van de functie van lid van de commissie en dat zij hun werkzaamheden verrichten zonder last of ruggespraak.

Op de criteria waaraan moet worden voldaan, is reeds ingegaan bij de beantwoording van een soortgelijke vraag van de leden van de PvdA-fractie.

De leden van de D66-fractie vragen of het wel verstandig is om zo'n 35 commissies voor bezwaarschriften in te stellen.

Deze veronderstelling berust op een misverstand. In het voorgestelde artikel 28b, achtste lid, van de WEC is bepaald dat de REC's binnen een cluster *gezamenlijk* een adviescommissie instellen. Het zal dan ook gaan om slechts drie adviescommissies. Er zijn weliswaar vier clusters, maar genoemd artikel is – op grond van het voorgestelde artikel 28a van de WEC – niet van toepassing op cluster 1.

De leden van genoemde fractie stellen de vraag of zij er op kunnen vertrouwen dat bij de samenstelling van de hiervoor bedoelde adviescommissies de onafhankelijkheid van de leden is gewaarborgd en of de samenstelling van deze commissies op de een of andere manier beklagwaardig is.

De onafhankelijkheid is geregeld naar analogie van dergelijke adviescommissies op grond van de Algemene wet bestuursrecht. De samenstelling als zodanig is niet beklagwaardig.

De leden van de D66-fractie vragen naar de ratio achter artikel 28, negende lid, van de WEC. Zij koppelen daaraan de vraag of het niet uiterst onwenselijk wordt geacht als een centrum bevoegd gezag is.

Het wetsvoorstel biedt een bevoegd gezag dan wel meer bevoegde gezagsorganen de mogelijkheid om de instandhouding van een of meerdere scholen over te dragen aan het REC. In dat geval is het REC zowel verantwoordelijk voor het in stand houden van de school/scholen als voor de taken die bij het REC zijn belegd. Het bevoegd gezag van een school kan dus zelf bepalen of deze situatie wenselijk is of niet.

De leden van de fractie van GroenLinks stellen de vraag welke nevenbetrekkingen of nevenwerkzaamheden schadelijk kunnen zijn voor de functie van voorzitter of lid van de landelijke commissie toezicht indicatiestelling.

Alle werkzaamheden waarbij sprake is of kan zijn van belangenverstremgeling zijn schadelijk. Voorbeelden hiervan zijn het lidmaatschap van een commissie voor de indicatiestelling of van een bestuur of directie van een school binnen het REC.

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat in artikel 40, vierde lid, van de WEC wordt gesproken over respecteren dan wel onderschrijven van de grondslag van het onderwijs. Zij vragen of het voor toelating dus niet nodig is dat ouders de grondslag van de desbetreffende school onderschrijven en of respecteren voldoende is.

In dit verband zij opgemerkt dat artikel 40, vierde lid, van de WEC aan het wetsvoorstel is toegevoegd via het amendement op stuk nr. 52. Het amendement regelt dat de school de toelating afhankelijk kan stellen van het respecteren dan wel onderschrijven van de grondslag door de ouders. De gekozen formulering in dit amendement sluit aan bij de formulering in de WPO, artikel 40, vierde lid, met dien verstande dat toegevoegd is het onderschrijven van de grondslag. Daarmee wordt, rekening houdend met artikel 23 van de Grondwet, recht gedaan aan het gegeven dat de REC's niet denominatief georganiseerd zijn.

Naar aanleiding van artikel XIV van het wetsvoorstel stellen de leden van de fractie van GroenLinks de vraag wat de inpassing van het experiment Almere inhoudt.

Het experiment Gewoon Anders in Almere wordt ingepast in het wettelijk kader waarbij de verworvenheden van Gewoon Anders behouden blijven. Tot de verworvenheden worden gerekend o.a. de verschillende integratiemodellen (gehandicapt kind in een reguliere groep; een groep gehandicapte kinderen in een reguliere school; een groep gehandicapte kinderen aan een reguliere school), de mogelijkheid voor ouders om bij het toelatingsonderzoek bij één loket terecht te kunnen (waarna de commissies voor de indicatiestelling beslissen over de toelaatbaarheid); de mogelijkheid van ambulante begeleiding georganiseerd door de Stichting Gewoon Anders zelf. In overleg met betrokkenen wordt hieraan uitwerking gegeven. Uitgangspunt is dat Almere in elk geval voor wat betreft de besluitvorming over de indicatiestelling door de commissies voor de indicatiestelling deel uitmaakt van de REC's voor de verschillende clusters. Dit is met name van belang voor die ouders die gebruik willen maken van het onderwijs bij de bestaande scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs buiten de gemeente Almere. In het kader van het experiment zullen o.a. afspraken worden gemaakt over de inrichting van één loket voor het indicatieonderzoek en de organisatie van de ambulante begeleiding ten behoeve van de kinderen die deelnemen in het experiment. Daarnaast wordt het experiment Gewoon Anders – dat tot nu toe alleen is gericht op het basisonderwijs – uitgebreid naar het voortgezet onderwijs.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
K. Y. I. J. Adelmund